

Sosity Beáta

Interkönyv

A Typotex elektronikus könyvkiadói portálja

A Typotex Elektronikus Könyvkiadó 2009 januárjában elektronikus publikálásba kezdett. Az Interkönyv honlapján (www.interkonyv.hu) aktuális és örökérvényű szakkönyvek, felsőfokú tankönyvek érhetők el elektronikus formában, amelyek mind egészben, mind külön fejezetenként is megvásárolhatók. A szakkönyvek és tankönyvek engedély nélküli másolása nem tekinthető egyszerűen gazdaságos csínynek, hanem a szerzők és kiadók munkájának semmibevételét jelenti, éppen ezért a projekt megkísérli feloldani a szerzői-kiadói, illetve a tanulói-olvasói szempontok érdekellentéteit, ellentmondásait. Az elektronikus kiadói felület ma már új lehetőségeket kínál olvasóknak, szerzőknek és más kiadóknak egyaránt.

Az elektronikus könyvkiadás jelene Magyarországon

Világszerte növekvő érdeklődés tapasztalható az elektronikus könyvek iránt. A nagy nemzetközi e-book áruházak jellemzően kevés magyar nyelvű digitális könyvet tartanak. Előrébb járnak azonban a virtuális könyvtárak: a *Magyar Elektronikus Könyvtár* mintegy 7000, a *Digitális Irodalmi Akadémia* 1300 címet, a *Hallgatói Információs Központ* több száz dokumentumot kínál, de ez utóbbinak csak egy része könyv, illetve tankönyv. A felélénkült elektronikus könyvkiadásnak köszönhetően különféle elektronikus könyvesboltok, gyűjtőportálok jöttek létre hazánkban is. Vegyünk szemügyre ezek közül néhányat. A *Digikönyv Sorozat* [1] „amatőr” és „profi” szerzőknek kínál publikálási felületet. Olyan költőknek, íróknak, újságíróknak és egyetemistáknak ad lehetőséget az elektronikus közzétételre, akik „csekély összeg fejében gyűjteményes formában szeretnék irodalmi alkotásaikat a világhálón viszontlátni.” [2] A *Digitalia* [3] internetes áruházának weboldalán „művészeti és szórakoztató tartalmakat lehet feltölteni és letölteni.” [4] A szerzők és a kiadók részére azt az érdemi tájékoztatást adják, hogy „a Digitalia nem alkalmaz másolásvédelmi eljárásokat, hogy ne korlátozza a Felhasználót a megvásárolt fájl szabad felhasználásban. Ez azt is jelenti, hogy fenn áll annak a koc-

kázata, hogy a fájlokat egyes felhasználók illetéktelenül továbbküldhetik, vagy másolatot készíthetnek róla mások részére.” [5] Ezen a weboldalon mindössze hét e-könyv található. Az *Galaktika Net Shop Kft.* által üzemeltetett www.ekonyvtar.hu – nevével ellentétben – nem könyvtár, hanem elektronikus könyvkiadó és könyvesbolt, amely „biztosítja az általa kiadott és forgalmazott könyvek teljes másolásvédelmét.” [6]

A *Hewlett-Packard Company* 2002 óta fejleszti e-book tárárt, ahonnan kb. 70 könyvet lehet ingyenesen letölteni. [7] A szórakoztató, klasszikus és modern művek mellett a jövőben várhatóan helyet kapnak a képregények és az idegen nyelvű könyvek is.

A *Mercator Stúdió* [8] elektronikus könyvkiadója elsősorban PDF formátumú számítástechnikai szakkönyveket forgalmaz. Kiadói felületén emellett az *Országos Széchényi Könyvtár Magyar Elektronikus Könyvtárával* együttműködve klasszikus és kortárs szépirodalmi műveket is megjelentet, melyekhez ingyenes hozzáférést kínál, bízva az adományozó kedvű látogatókban.

A korábbi sikertelen próbálkozások közül a www.uhu.hu oldalát érdemes megemlíteni, amely a *Magyar Könyvklub* kezdeményezésére jött létre. [9]

Az eddigi tapasztalatokat összefoglalva elmondható, hogy az elektronikus könyvkiadás Magyarországon még gyerekcipőben jár, népszerűsége mégis fokozódik. Ez a következő előnyöknek köszönhető:

- Az e-könyvek igen *helytakarékosak*: egyetlen mobil eszközön kötetek százai tárolhatók, ráadásul a cserélhető memóriakártyák jóvoltából a gépek kapacitása szinte korlátlanul bővíthető.
- A digitális szövegekben a keresőrendszernek köszönhetően az olvasó *gyorsan és hatékonyan találhatja meg* az őt érdeklő információkat (ez a tankönyvek, kézikönyvek, lexikonok esetében különösen hasznos), továbbá a kereszthivatkozásokat, linkeket követve érdeklődésének megfelelően haladhat előre olvasmányában.
- A kiadványok *megjelentetése* a papíralapú könyvekénél *olcsóbban* megoldható, hiszen nyomdaköltség nem jelentkezik. Ennek hatványozott jelentősége van a számos színes illusztrációt tartalmazó köteteknél.
- Raktározási és szállítási költség nincs, ami a papírkönyvekénél gyakran még az előállítási költséget is meghaladja.
- A tankönyvek és szakkönyvek esetében kulcskérdés, hogy naprakész információk álljanak a hallgatók és a szakemberek rendelkezésére, illetőleg a szövegben felbukkanó hibák mielőbb ki legyenek javítva. Az elektronikus formátum *gyors és rendszeres aktualizálást és hibajavítást* tesz lehetővé.

A hazai szolgáltatók lehetőségeikhez képest igyekeznek megfelelni a növekvő igényeknek, a kialakulóban lévő piac is várhatóan erre fogja őket ösztönözni. Egy korszerű elektronikus kiadói oldalnak ahhoz, hogy világszínvonalú szolgáltatást nyújthasson a magyarországi olvasóközönségnek, a következőkben bemutatott ismérveknek kell megfelelnie.

Szakkönyvkiadók attitűdje egy korszerű szakkönyvportállal kapcsolatban

Az Interkönyv projekt előkészítő szakaszában, a *Typotex Kiadó* megbízásából végeztek egy interjú-sorozaton alapuló felmérést a legjelentősebb magyarországi szakkönyvkiadók körében. A kutatás célja az volt, hogy feltárja a szakkönyvportál potenciális tartalomszolgáltatóinak attitűdjét, véleményét a tervvel kapcsolatban. A megkérdezett kiadók kiválasztásakor alapvető szempont volt, hogy egyfelől lefedjék a magyar szakkönyvkiadás legfontosabb területeit, másfelől a maguk területén

jelentős, mérvadó kiadónak számítsanak. Ezek alapján az *Aula*, a *Balassi*, a *Dialog Campus*, a *Mezőgazda*, a *Nemzeti Tankönyvkiadó*, a *Panem* és a *Perfekt Kiadó* vezetőivel készült interjú 2007 februárjában.

A kiadók első benyomása biztató volt, a szakkönyvhonlap gondolatát korszerűnek, sőt szükségszerűnek minősítették. Egyöntetűen pozitívan ítélték meg a projekt alap gondolatait, amelyek mind a felhasználók, mind pedig a kiadók szempontjából előnyösebbek, mint a hagyományos, könyvesbolti forgalmazáson keresztül értékesített papíralapú könyvek esetében, hiszen:

- a felhasználó megválaszthatja, hogy egy adott szakkönyvnek mely részére van szüksége, így nem kell az egész könyvet megvennie;
- a szövegeket jutányos áron lehet megvásárolni, ráadásul kényelmesen, az interneten keresztül;
- megoldható a szerzői jogok hatékony védelme és kezelése;
- garantált a szükséges a másolásvédelem;
- az intelligens keresőrendszer alkalmazásával nagyságrendekkel nő az esélye annak, hogy a szakkönyvportálon kínált szövegek és az azok iránt érdeklődő szakemberek vagy diákok egymásra találjanak.

Egyes kiadók képviselőiben a felsorolt előnyök ellenére több olyan aggály is felmerült, amelyek miatt szerintük kétséges a projekt sikeressége. Az egyik legfőbb kérdés, hogy a fénymásoló diákok biztosan átcsábíthatók-e egy szakkönyvhonlapra, hiszen:

- „az egyetemisták körében a tankönyvmásolás nemzeti sport”, amittől még akkor sem válnának meg, ha a legalizálás csak kevés pénzükbe és erőfeszítésükbe kerülne;
- sokaknak mindenképpen ingyenes marad a fénymásolás (l. ismerősnél másoló) és az ingyenességgel nem lehet versenyezni addig, amíg a tulajdonjoghoz való viszony, illetve a szerzői jog mint tulajdonjog és annak védelme nem tudatosul kellőképpen a diákokban (és a magyar lakosságban általában);
- nagyon nehéz olyan árat megállapítani, amelyért még a kiadónak és már a diákoknak is megéri egy-egy fejezetet vagy könyvet megvásárolni az interneten, mivel a fénymásolás áránál érzékelhetően alacsonyabb összeget kell kínálni, ugyanakkor a „2 oldal 1 oldalon” típusú fénymásolással nyomban felére csökken az oldalankénti ár, ezzel szinte lehetetlen versenyezni (főként, ha az egyik interjúalany szerint 60%-os árral dolgoznak a másoldók, vagyis a könyv bolti árának 60%-áért kínálják a fénymásolatot);

- nemcsak a fénymásolókkal szemben kell védekezni, hanem a könyvek tömeges mértékű illegális szkennelésével is. Ez esetben a diákok legfeljebb a nyomtatási költséggel számolhatnak, vagy még azzal sem, ugyanis „más kontójára” könnyen oldják meg az efféle irodai szolgáltatásokat (l. fénymásolásnál);
- a magyarországi online kereskedelem, valamint a rendszeres internethasználók aránya meglehetősen alacsony szintű, így az internetes vásárlás is elenyésző. Az ismeretek hiányát, az óvakodást és félelmet az elektronikus fizetés és bankkártyahasználat minden fajtájától (különösen az interneten keresztüli fizetéstől) csak tetézi, hogy a vásárlás folyamatának több állomása is lehet, hiszen minden többletmozdulattal csökken az esélye annak, hogy valaki végrehajtsa egy internetes tranzakciót, legyen az bármennyire egyszerű.

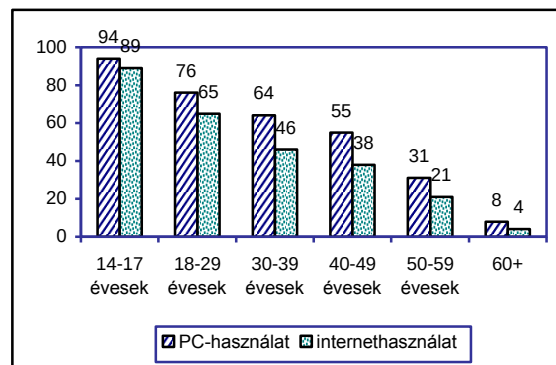
A World Internet Project biztató jelentéseiről

Magyarország az internet használatában és elterjedésében még mindig meglehetősen lemaradásban van más országokhoz képest. A 65 év feletti korosztály csupán 5%-a ismeri a világháló adta előnyöket. Hazánkban az internet iránti érdektelenség világviszonylatban is kiemelkedően magas. A felnőtt korú magyar lakosság több mint fele továbbra sem használja az internetet. Azonban a fiatal generáció döntő többsége már egy globális ifjúsági kultúrában nő fel, amelynek legfontosabb pillére maga az online létezés. Többek között ezt is tartalmazza a *World Internet Project (WIP)* nemzetközi jelentése, [10] melyet a *University of Southern California* keretében működő *Center for the Digital Future* mutatott be 2008. november 24-én Los Angelesben.

A kutatássorozat [11] egy korábbi, 2006-os magyarországi adatfelvétele szerint a számítógép- és internethasználat elterjedtsége az életkor előrehaladtával csökken, az iskolai végzettség emelkedésével pedig nő. A szakkönyvportál célközönsége elsősorban az internethasználók körében felülreprezentált diákok és értelmiségiek közül kerül ki. Az 1. ábrán látható, hogy 2006-ban a 14-17 éves korosztályon belül 94% volt a PC-használók aránya és nem sokkal alacsonyabb, 89% az internethasználóké.

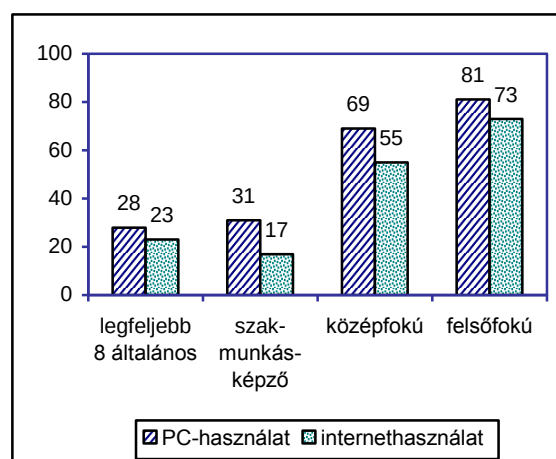
A 2. ábra tanúsága szerint az iskolai végzettség is jelentősen befolyásolja az alapvető IT-eszközök

használatát. A 2006-os felmérés szerint a diplomások körében a legelterjedtebb a számítógép- és az internethasználat: tízből legalább nyolcan (81%) használnak rendszeresen vagy alkalmanként számítógépet, tízből legalább heten szoktak internetezni is.

1. ábra A számítógép- és az internethasználók aránya a 14 éves és annál idősebb magyar lakosságon belül (%)

(Forrás: World Internet Project, ITHAKA – TÁRKI – BME ITTK, 2006)

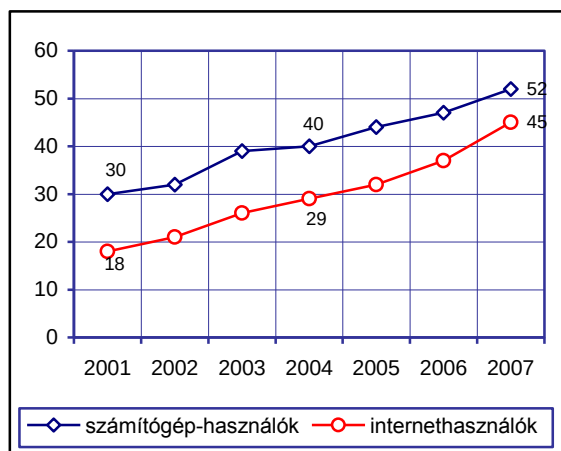

2. ábra A számítógép- és az internethasználók aránya iskolai végzettség szerint a magyar lakosságon belül (%)

(Forrás: World Internet Project, ITHAKA – TÁRKI – BME ITTK, 2006).

Mindezen adatok azért lényegbevágóak, mert időben egybeesnek az Interkönyv honlapjának tervezési időszakával, így pontos képet adnak a honlap célközönségének növekvő bázisáról. A korábbi számításokat igazolja, hogy a számítógép- és internethasználat hazai fejlődése, terjedése szempontjából a WIP 2007-es magyarországi felmérése biztató eredményeket hozott. A 3. ábra alapján a

magyarországi információs társadalom történetében a 2007-es év szignifikánsnak nevezhető, a korábbi évekhez képest kiemelkedő növekedési mértéket mutat.

3. ábra A számítógép- és az internethasználók aránya 2001-2007 között a 14 éves és idősebb magyar lakosságon belül (%)

(Forrás: World Internet Project, ITHAKA – TÁRKI – BME ITTK 2007, <http://www.ithaka.hu/Letolttheto>)

Összefoglalva: a fentiek alapján azt várhatjuk, hogy – mivel Magyarország továbbra is az internet-penetráció felívelő szakaszában van – a diplomások körében megfelelően magas és még magasabb lesz a hozzáféréssel rendelkezők és az internet használatában már gyakorlatot szerettek aránya, így a szakkönyveket terjesztő honlap célközönsége és a választott platform illeszkedik egymáshoz.

Az Interkönyv működése

Használat

A könyvek tartalomjegyzéke, előszava és tárgymutatója ingyenesen letölthető. A teljes könyv megvásárlása oldalanként 3,50 Ft-ba, fejezetenként való vásárláskor oldalanként 4,- Ft-ba kerül. Az elektronikus könyv ára így csupán 20%-a az eredeti papírkönyvének. A könyvek elolvasása a File-Open plug-in [12] letöltése után válik lehetségessé (bővebben I. A szerzői jogok védelméről pont alatt). A letöltött fájlok másolhatók ugyan, de a másolatok már nem olvashatók. A könyvek megnyitásához, illetve nyomtatásához legalább Adobe Reader 8 javasolt. [13] Mindkét program letölthető a honlapról.

Az olvasó a megvásárolt szöveget az általa regisztrált, legfeljebb három számítógépen korlátlan alkalommal olvashatja. A letöltött dokumentum egyszer kinyomtatható. Nyomtatáskor az A/5-ös formátumú oldalaknál az eredeti méret megtartása, míg a B/5-ösöknél két oldal egy lapra történő nyomtatása ajánlott, illetve lehetséges megoldás. A kinyomtatott dokumentumon vízjelek azonosítják a vásárlót, a szerzőt és a kiadót.

Intelligens keresőrendszer

A felsőoktatás, a tudományos kutatómunka, valamint az élethosszig tartó tanulás támogatására alapvetően fontos a legutóbbi évtizedekben Magyarországon megjelent korszerű, színvonalas szakkönyvek, szaklexikonok tartalmának online hozzáférhetősége, egységes struktúrába szervezése. Ma már természetes igény egy ilyen szolgáltatás megtervezésénél, hogy a felhasználó keresési tevékenységét nyelvészeti értelemben intelligens keresési funkció támogassa, a böngészést segítse a tartalmak tematikus osztályozása, valamint az, hogy a dokumentumok metaadatok szerint is megtalálhatók legyenek.

Az Interkönyv egyik legfontosabb technológiai eleme az a saját fejlesztésű szótövező program, amely a dokumentum digitális verzióját szóhalmazzá alakítja és – a legújabb számítógépes nyelvészeti eredményeken alapuló módszerek használatával – lehetőséget ad a szövegen belüli intelligens keresésre. A szoftver a magyar nyelv morfológiájának ismeretében a szótövek szintjéig képes keresni a metaadatok között.

Nézzünk egy a keresőrendszer működését bemutató szemléletes példát! Legyen a keresett szavunk a *szekta*. A keresőrendszer tíz könyvet hív elő, amelyben a *szepták* is előfordul. A találatokat pedig az 4. ábrán látható séma szerint jeleníti meg: A könyvek teljes szövege indexelve van, így a bennük szereplő kifejezések is keresethők. A találatok a keresett szavak egy-két soros környezetét is megmutatják, ezáltal a szövegen belüli tájékozódás a lehető legkörültekintőbb.

Fizetési módok

Egy teljes könyv megvásárlása oldalanként 3,50 forintba, fejezetenkénti vásárláskor 4,- forintba kerül. Példaként említem *Kampis György – Ropolyi László: Evolúció és megismerés* c. könyvét. Ennek eredeti ára 2500,- forint volt, ma már nem kapható

Toffler, Alvin:
A harmadik hullám

Információs társadalom a-tól z-ig sorozat

Fülszöveg

Megvásárolható könyv: igen
Kereshető: igen
Oldalár / teljes könyv: 3.5 HUF
Oldalár / fejezet: 4 HUF
ISBN: 978-963-9326-21-7
Könyvméret: B/5

[0,0364]

A politikai mauzóleum

[...] is. Végül, mi történik akkor, ha a ma virágzó miriádnyi **szekta** némelyike politikai babérokra kezd törekedni? Most, hogy a történelmi egyházak szervezetei is repedeznek a harmadik hullám demasszifikáló csapásai alatt, várható, hogy seregestül jelennek meg az önjelölt papok, lelkipásztorok, [...]

[További részletek...](#)

4. ábra Az intelligens keresőrendszer működése

bolti forgalomban, az Interkönyv oldalán azonban megtalálható. A teljes könyv 2500.- forint helyett 850.- forintba kerül, fejezetenkénti ára pedig, az oldalszámok függvényében 16,- és 56,- forint között van. A kiadói felületen megtalálható összes könyv esetében fel van tüntetve, hogy kapható-e hagyományos formában a mű vagy sem.

Az Interkönyv fizetős szolgáltatásaiért bankkártyával vagy Debit-Code feltöltőkártyával lehet fizetni. [14] Azoknak, akiknek nincs dombornyomott kártyájuk, vagy ódzkodnak az interneten való bankkártyás fizetéstől, a honlapon történő regisztrációt követően lehetőség nyílik a Debit-Code kártyaigénylésre. Ennek előnye, hogy nem kell megadni a bankkártya adatait az interneten. A rendszer alapja egy olyan Debit-Code-nak nevezett vonalkód, amely már most is több mint egymillió (amúgy kedvezményes vásárlást biztosító, többszázezer esetben tagsági igazolványként is használatos) kártyán szerepel. [15] A vásárló minden vásárlás visszaigazolásáról kinyomtatható nyugtát kap az általa megadott e-mail címre, e mellett kérhet áfás számlát is, melyet elektronikus aláírás hitelesít a kibocsátó részéről.

A szerzői jogok védelméről

„Teljes könyv, továbbá a folyóirat vagy a napilap egésze magáncélra is csak kézírással vagy írógéppel másolható.” [16]

A hatályos magyar törvények értelmében a szöveges dokumentumok csak írógéppel vagy kézírással reprodukálhatók, fénymásoló géppel nem. Az Interkönyv rendszerében olyan elektronikus könyvek kaphatók, amelyeknek szerzői jogai tisztázottak, hiszen a kiadó mind a szerzői jogokat, mind saját munkájának értékét érvényesíteni kívánja. A könyv vásárlása IP címhez kötött, ez garantálja a jogszerűtlen felhasználás kiküszöbölését. Az olvasó beléptető kódjával – legfeljebb három regisztrált számítógépen – tetszőleges alkalommal megnyithatja a választott művet, azonban csak egyszer nyomtathatja. A letöltött fájlban vízjelek találhatók, melyek az olvasó, illetve a szerző azonosítására szolgálnak. A könyvoldalakat a File-Open cég [17] által fejlesztett titkosítási eljárás védi az illegális másolástól, ezt másképpen *Digital Rights Managementnek* (DRM), magyarul digitális jogkezelésnek nevezik. A File-Open kliens minden alkalommal ellenőrzi az olvasó dokumentumhoz való hozzáférési jogosultságát. Amikor megnyit egy megvásárolt dokumentumot, a program ellenőrzi a szerverten és a dokumentumban elhelyezett információk alapján az azonosítóját, s ha mindent rendben talál, akkor megkapja a szervertől a titkos kulcsokat. E nélkül nem olvashatók a könyvek, illetve könyvrészletek. A telepítés után le kell tölteni és meg kell nyitni a PDF dokumentumot az Acrobat Reader-rel, ezután a számítógép készen áll a regisztrálására. Az első könyv megvásárlása előtt ezt mindenképpen meg kell tenni. A kinyomtatott oldalak másolása a törvények értelmében tilos, ugyanakkor az alacsony árak miatt értelmetlen is.

A másolási tilalom egyaránt vonatkozik intézményekre (pl. könyvtárak), cégekre (pl. másoló szalonok) és magánszemélyekre.

Új lehetőségek kiadóknak és szerzőknek

Az Interkönyv kiadói felülete jelenleg a Typotex Kiadó könyveit tartalmazza, ugyanakkor lehetőséget kínál másoknak is a közösen történő kiadásokra. Az Interkönyvhöz csatlakozó kiadók hozzájuthatnak a keresőszoftverhez, ezáltal az e-kiadói felületen értékesítendő könyveiket kereshetővé, illetve megtalálhatóvá tehetik az interneten.

Az Interkönyv a szerzők számára is új perspektívákat kínál. A könyvkiadás jelentős költségei: a nyomdai, raktározási, kiszállítási és forgalmazói költségek ezúttal elmaradnak, csak a szerkesztés, korrektúra, ábrarajzolás, tördelés teendői és költségei maradnak meg. Ugyanakkor az „inkább ingyen feldobom a netre és majd egyszer rendesen összeállítom” örökös átmeneti állapota is elkerülhető.

Még egy jelentős előny a könyvek folyamatos frissítésének, illetve javításának kényelmes lehetősége. Az internet adta körülmények lehetővé teszik, hogy a szerző rugalmasan kezelje a szöveget, ami azt jelenti, hogy – igény szerint – megjelenés után is módosíthat, kibővíthet, hozzátoldhat akár új fejezeteket, bibliográfiát vagy hivatkozásokat. Ehhez csupán e-mailben kell megadnia az igényét, és a kiadó belépési kódot nyújt számára, amivel hozzáférhet a szöveghez. A módosításokra ilyen esetekben is szerkesztői és lektori kontroll vonatkozik.

Az Interkönyv támogatói

Az Európai Unió *Kultúra 2000* projektje 2005 óta nem ad támogatást könyvek digitalizálására, mert a digitális tartalom addigra elégségesen gazdaggá, és egyúttal üzletivé vált. A kiadó számára a Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivataltól TUDÁS-1-2006-055 (OMFB-00531/2007) számon elnyert kutatási- és fejlesztési pályázat [18] adta az első bátorítást ahhoz, hogy elinduljon a fejlesztés. Számos lehetőség áttekintése, a formális és intuitív SWOT-elemzések egybevetése után kristályosodott ki az az álláspont, hogy a PDF formátum és a File-Open plug-in rendszere illeszkedik leginkább a tervekhez és az adott technológiai háttérhez.

A projekt másik támogatója a *Magyar Szak- és Szépirodalmi Szerzők és Kiadók Reprográfiai Egyesülete (MASZRE)* [19] volt.

Az Interkönyv első feléve

Az Interkönyv elektronikus kiadói felületének januári megnyitása óta eltelt ciklus eredményeiről a következőkben szeretnénk néhány jelzésértékű információt megosztani az olvasóval. A honlap március óta tartja az 5-ös pagerank értéket.

Havonta átlagosan 3000–3500 egyedi látogatója van (januárban a meghirdetés nyomán elérte a 4100 főt), a regisztrált felhasználók száma megközelítőleg 250. Az adatforgalom május közepéig összesen 20 GB volt, a vásárlók 98%-a bankkártyával fizetett. A letöltések megoszlását tekintve ezen időszak alatt kb. 60 teljes könyvet és 120 fejezetet töltöttek le. Az Interkönyv oldalán jelenleg 100 könyv van fent, a legnépszerűbbek közé tartozik *Álmos Attila – Győri Sándor – Horváth Gábor – Várkonyiné Kóczy Annamária: Genetikus algoritmusok* c. könyve, *Csörnyei Zoltántól a Fordítóprogramok*, továbbá *Jakob Nielsen: Web-design* c. könyve. A népszerű könyvek témakörét tekintve arra lehet következtetni, hogy valóban az informatikában jártas érdeklődőkhöz jutott el első körben az Interkönyv híre. A portál népszerűsítésére a kiadó igyekszik minden lehetőséget megragadni. Az áprilisi *Könyvfesztiválon* a kiadó vezetője tartott bemutatót a *Könyvtáros Klubban*; rámutatott azokra az Interkönyvben rejlő lehetőségekre, amelyek a könyvtárak előtt is nyitva állnak. Az ott készült felvétel jelenleg is megtekinthető a honlapon. [20]

A legközelebbi tervek között szerepel a felsőoktatási intézményekkel történő együttműködés kialakítása, hiszen a projekt célközönségének bázisa elsősorban ebből a körből kerül ki. A jövőt illető további kérdésekről egy interjú keretében beszélgettem a kiadó vezetőjével.

Beszélgetés Votisky Zsuzsával, a Typotex Kiadó ügyvezető igazgatójával

„Tudjuk, mik vagyunk, de nem tudjuk ám, mivé lehetünk.”

Magyarországon az Interkönyv az első és jelenleg az egyetlen elektronikus kiadói portál, amely a tudományos könyvek és szakkönyvek széles választékát kínálja az olvasóközönségnek. A Typotex Elektronikus Kiadó projektjének megvalósulásával új kapuk nyílhatnak meg a könyvkiadás előtt. Egyebek mellett a projektben rejlő lehetőségekről és a tudományos könyvkiadás jövőjéről kérdezte e

cikk szerzője *Votisky Zsuzsát*, a kiadó ügyvezető igazgatóját 2009 márciusában.

S. B.: – *Mi az, ami a Typotex Elektronikus Kiadó esetében előnyt jelentett a projekt megvalósításában? Milyen adottságok, feltételek tették lehetővé azt, ami más kiadóknak ezidáig sem sikerült?*

V. Zs.: – Leginkább két dolgot mondanék. Az egyik, hogy én a 80-as évektől fogva valahogy mindig közel voltam a számítástechnikához. A másik az, hogy makacs vagyok.

S. B.: – *Vannak-e tervei a korábbi nagy projektekkel kapcsolatban, gondolok itt elsősorban a Bábel Web Antológiára?*

V. Zs.: – A Bábel Web Antológiát részbeni felhasználásra átadtam a *Magyar Könyv Alapítványnak*, tekintettel arra, hogy nemzetközileg elfogadottabb intézmény, mint egy egyszerű magyar kft. A nemzetközi irodalmi piacon is sokkal jobban tudja menedzselni, ez lehetőséget adhat arra, hogy 2010-ben, az *Európai Kulturális Évad* alkalmából Magyarország fölmutathassa azt, hogy vannak próbálkozások az összeurópai nyitásra. A másik fordulat az, hogy a visegrádi projektünk teljessé válik abban az értelemben, hogy e projekt keretében a visegrádi országok be tudják mutatni egymásnak értékes irodalmi alkotásaikat fordításban amellet, hogy ezt angolul és németül is megteszik. Így a Bábel Web Antológia a visegrádi országokra nézve teljes kerek egész lesz.

S. B.: – *Régóta kérdés, hogy a tudományos könyvkiadást lehet-e folytatni a fennálló szűk keretek között. A kiadók piaci módszerekkel próbálják csökkenteni veszteségeiket, melyek jelentős részét az illegális fénymásolás kontójára lehet írni. Lehet-e gyógyír a több sebből vérző kiadóknak az Interkönyv projekthez történő csatlakozás? Milyen új dimenziókat nyithat meg az Interkönyv a kiadók számára?*

V. Zs.: – Kicsit az első mondatra reagálok a tegnapi esti olvasmányom alapján, amikor is a reneszánsz humanista írókról és *Dantéről* olvastam. Ott az volt a kérdés, hogy latinul vagy olaszul írjanak-e. Miért is írt Dante olaszul? Azért, hogy többen olvassák. Az 500-700 évvel ezelőtti gondolatok szinte rímelenek a mostani kérdésre. Nem kell feltétlenül magyar nyelvű tudományos könyvkiadás, de a nyelvújítás óta van egy olyan iparkodás, hogy legyen intelligens magyar beszéd. Azt nem tudom, hogy

ez lehet-e gyógyír. Egyelőre semmilyen komolyabb, erősebb marketingmunkát nem végzek. Némiképpen arra gondolok, hogy ez hír, és aki észreveszi, hogy hír, az felkapja a fejét és azt mondja: hm, na, akkor ezt megnézem. Bizony vezető kiadók így voltak ezzel. Azt tudom mondani, hogy komoly helyekről van érdeklődés.

S. B.: – *Mit üzenne Gutenbergnek a távoli múltba?*

V. Zs.: – Azt üzenem, amit Ofélia mondott örülési jelenetében: tudjuk, mik vagyunk, de nem tudjuk ám, mivé lehetünk. Ő sem tudhatta, hogy mi lesz belőle, mi se tudhatjuk, hogy mi lesz még itt.

S. B.: – *A tudományos kiadók úgyszintén nincsenek abban a helyzetben, hogy sajtó, tv, rádió stb. reklámra költsenek. Az Interkönyv hírére mégis valahogy el kell juttatni a közönséghez. Milyen lehetőségeket lát a projekt népszerűsítésére?*

V. Zs.: – Leginkább a jó oldalakról való linkelést. Azt tudom válaszolni, hogy valami csuda megtörtént. Ha az Interkönyv pagerank értéke egy hónap alatt nulláról négyre nőtt, akkor itt valami azért nem rossz. Az a lényeg, hogy nem egy költséges nagy cécot kell csinálni, ami egy adott napon százezerre növeli a klikkeléseket, hanem be kell ágyazódni az internetes hálózatba. Egyrészt a tudatokban, másrészt az oldalakon is ott kell lenni. Egyébként pagerank ügyben azt tudom mondani, hogy úgy tűnik, a könyvkiadók közül Magyarországon a Typotex honlapjáé a legjobb a jelenlegi hetes értékkel.

S. B.: – *Az Interkönyv komoly technológiai előrelépést jelent a könyvkiadásban. Felmerül a kérdés, hogy ha a hagyományos könyv nélkül immáron könnyebben boldogul a tartalom, akkor vajon milyen hozadéka lehetnek ennek a forradalomnak a jövőbeli könyvkiadásra nézve?*

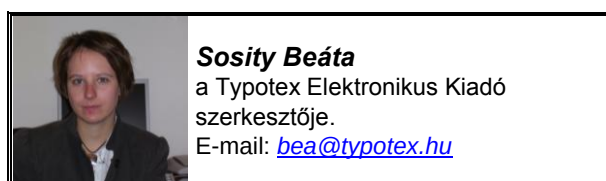
V. Zs.: – Mondjuk, lehet egy triviális hozadéka az, hogy nem kell annyi papír. Jól van az a könyv kitálva, de azért azt is be kell látni, hogy a 20. század második felétől fogva a darabszámot illetően túl sok könyv lett legyártva, több mint amennyit elolvastak. Ennek a költséges dolognak látjuk már a hátrányát. Talán ez visszább szorítódik és nem lesz ebben pazarlás. Lesznek könyvek, csak nem lesz ilyen magas kiadásban vagy zúzdában végződő példányszám. Mindez nem azt jelenti, hogy mostantól fogva minden könyv el lesz adva. Azt hiszem, hogy az értelmetlen túltermelésnek elejét lehet venni. Én spórolós vagyok.

Irodalom

- [1] <http://www.digikonyv.hu/>
[2] <http://www.digikonyv.hu/index.php?ver=digikonyv>
[3] <http://www.digitalia.hu/Info.aspx?InfoUsage=Privacywww.digitalia.hu/>
[4] <http://www.digitalia.hu/Info.aspx?InfoUsage=Privacy>
[5] <http://www.akonyv.hu/>
[6] <http://ekonyvtar.hu/ekonyvtar.php>
[7] <http://www.hpebook.hu/>
[8] <http://www.uhu.hu/ebook.jsp>
[9] <http://www.uh.hu>
[10] <http://www.worldinternetproject.net>
[11] A digitális jövő térképe: A magyar társadalom és az Internet. Gyorsjelentés a World Internet Project 2006. évi magyarországi kutatásának eredményeiről. ITHAKA Kht., Budapest
[12] <http://plugin.fileopen.com/all.html>
[13] <http://get.adobe.com/reader/>
[14] <http://www.interkonyv.hu/index.php?page=fizetesimodok#bankkartya>

- [15] https://www.debitcode.com/portal?node=0&load=text_partnereknek
[16] 1999. évi LXXVI. Törvény a szerzői jogról. IV. fejezet 35§.
Forrás: <http://www.artisjus.hu/aszerzoijogrol/jogszabalyok.html>
[17] <http://www.fileopen.com/>
[18] <http://www.nkth.gov.hu/>
[19] <http://www.maszre.hu/>
[20] <http://www.cboxmm.com/konyvfesztival/typotex/>

Beérkezett: 2009. V. 29-én.

Kiberháborúra készülnek a nagyhatalmak

Erre figyelmeztet egy vírusirtó cég, amely külső szakértőkre hivatkozva emeli ki az egyre nyilvánvalóbbá váló készülődést. A nagyhatalmak a védelem mellett a támadási lehetőségeket is szélesítenék.

A McAfee által közzétett írásban arról olvashatunk, hogy ebben a kérdésben a legtöbb megfigyelő egyetért – nem vitás tehát, hogy a nagyhatalmak (elsősorban az USA, Kína, Oroszország, Franciaország és Izrael) minden erejükkel azon vannak, hogy kibővítsék saját eszköztárukat, amely igencsak jól jöhet egy esetleges konfliktus esetén. A kibővített kiberháború lehetőségével már jó ideje számolnak a szakértők, ám ez a lehetőség eddig magyarázható volt a nemzetközi sajtó hisztériakeltésével. Most azonban úgy tűnik, hogy a nagyhatalmak már komolyan veszik a kérdést, az elmúlt évek kisebb akcióit követően pedig kifinomult eszközökkel és módszerekkel kísérleteznek, amelyek saját támadásaikat segíthetik majd. Néhányan kiberhidegháborút emlegetnek, amelyben egyelőre a felkészülés, a saját erők kibővítése és azok támadó képességeinek fokozása kapja a fő hangsúlyt, a helyzet azonban gyorsan forróvá válhat.

Emlékezhetünk arra, hogy Észtországból és Grúziából már volt példa összehangolt külső támadásra, elsősorban orosz részről. Idén Dél-Koreát és a csendes-óceáni főbb vonalakat támadták, amit egyes katonai szakértők az észak-koreai rezsím kísérletezésének fognak fel – a cél ez esetben az lehetett, hogy kiderítsék, mennyire tudják zavarni a déli szomszéd és az Egyesült Államok közötti kommunikációt egy esetleges konfliktus esetén, ami nyilván jelentős stratégiai előnyt jelentene számukra.

Az elkövetkező 20-30 évben a kiberháború egyre inkább a hagyományos konfliktusok jelentős komponensévé válhat. Jelenleg a legnagyobb gondot a saját hálózat megóvása jelenti, tekintettel az internet nemzetközi jellegére.

/SG.hu Hírlevél, 2009. november 18., <http://www.sg.hu/>

(SzP)